

Šestnáctá Mezinárodní olympiáda v lingvistice

Praha (Česko), 26.–30. července 2018

Řešení úloh soutěže jednotlivců

Úloha č. 1.

$$\text{slovo} = \left\{ \begin{array}{c} \text{0 nebo vícekrát} \\ \circ \\ \circ \\ \bullet \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{c} \downarrow \\ \circ \\ \circ \\ \bullet \end{array} \right\} [o], \quad \circ = \begin{cases} (C)V \\ (C)V: \\ (C)VC' \\ (C)V:C' \end{cases}, \quad \bullet = \begin{cases} (C)V \\ (C)V: \\ (C)VC' \\ (C)V:C' \end{cases}, \quad \begin{array}{l} C, C' \text{ jsou souhlásky} \\ V \text{ je samohláska} \end{array}$$

[ifá]	pes	[ifó.ci]	štěně
[nâ:..nakí]	věci	[sâ:.....sák.wa]	husa
[ak..topá]	most	[hok....taki]	ženy
[wana.yitá]	svázat	[awa....nayí.ta]	přivázat
[isis..kitó.ci]	sklenička	[a:tami.homá]	kapota
[honan.tá:ki]	muži	[ili . toh . takí.ta]	zkřížit nohy

Úloha č. 2. Věty mají následující strukturu:

$$\left. \begin{array}{c} S \\ S \left\{ \begin{array}{l} -b\theta \quad (S = 1. \text{ os. jedn. } \check{c}., 2. \text{ os. jedn. } \check{c}.) \\ k\theta m\theta \quad (S = 3. \text{ os. jedn. } \check{c}., \text{ mn. } \check{c}.) \end{array} \right. \begin{array}{c} - \\ 0 \end{array} \right\} V X ne,$$

S: podmět, O: předmět, V: přísudek,

X:	1. os. > 2. os. > 3. os.	minulý čas	přítomný čas	+	$\left\{ \begin{array}{l} 1. \text{ os. jedn. } \check{c}. \in \{S, O\} : -\mathfrak{x} \\ 1. \text{ os. mn. } \check{c}. \in \{S, O\} : -i \\ 1. \text{ os. } \notin \{S, O\} : \\ \quad \left\{ \begin{array}{l} 2. \text{ os. jedn. } \check{c}. \in \{S, O\} : -u \\ 2. \text{ os. mn. } \check{c}. \in \{S, O\} : -an \end{array} \right. \end{array} \right.$
	S → (O)	t—?	k-		
	O ← S	t ^h -	r-		

- (a) 1. **nɣ ʒip ku ne** — *Spíš?*
 2. **ati kəmə nirum lapkʰi tʰi ne** — *Viděl nás?*
 3. **tarum kəmə nuʔrum cʰam ran ne** — *Znájí vás?*
 4. **nirum kəmə tarum lan ki ne** — *Bijeme je?*
 5. **nirum kəmə nɣ cʰam tiʔ ne** — *Znali jsme tě?*
 6. **nirum ka tiʔ ne** — *Šli jsme?*
- (b) 7. *Bil jsem tě?* — **ɣabə nɣ lan tɣʔ ne**
 8. *Viděli mě?* — **tarum kəmə ɣa lapkʰi tʰɣ ne**
 9. *Zná tě?* — **ati kəmə nɣ cʰam ru ne**
 10. *Spíte?* — **nuʔrum ʒip kan ne**

Úloha č. 3.

- 1. os. jedn. č.:
 - pokud slovo obsahuje alespoň jednu neznělou souhlásku, první z nich se změní na nosovku+znělou ($\langle p \rightarrow mb, t \rightarrow nd, h \rightarrow nz, x \rightarrow nj, k \rightarrow ng \rangle$)
 - jinak se celé slovo vyslovuje nosově (-m)
- 2. os. jedn. č.:
 - pokud slovo začíná samohláskou odlišnou od **i** (**í**, **î**): **y**-
 - v ostatních případech se první samohláska odlišná od **i** (**í**, **î**) mění následovně:
 - * **a** → **e**, **á** → **é**, **â** → **eâ**;
 - * **o** → **e**, **ó** → **é**, **ô** → **eô**;
 - * **û** → **iû**;
 - * **e** → **i**, **é** → **í**, **ê** → **î** (totéž se děje v bezprostředně následujících slabikách).

(a) 1. os. jedn. č.	2. os. jedn. č.		1. os. jedn. č.	2. os. jedn. č.	
<i>mbího</i>	₁píhe	<i>jít</i>	<i>noínjoa</i>	₈neíxoá	<i>vidět to</i>
₂mbêyo	<i>píyo</i>	<i>zvíře</i>	<i>vanénjo</i>	₉venéxo	<i>koupit</i>
<i>yênom</i>	₃yíno	<i>žena (manželka)</i>	<i>mómindi</i>	₁₀mémiti	<i>být unavený</i>
₄ênom	<i>yêno</i>	<i>matka</i>	<i>ínzikaxovoku</i>	₁₁íhikexovoku	<i>škola</i>
<i>ngásaxo</i>	₅késaxo	<i>cítit zimu</i>	₁₂ônju	<i>yôxu</i>	<i>dědeček</i>
<i>njérere</i>	₆xíriri	<i>strana</i>	₁₃nêwom	<i>nîwo</i>	<i>synovec</i>
<i>ndôko</i>	₇teôko	<i>zátylek</i>	<i>ánzarana</i>	₁₄yáharana	<i>motyka</i>

- (b) 1. 2. os. jedn. č.: v portugalských výpůjčkách **á** → **eá**; v domácích slovech **á** → **é**, **â** → **eâ**.

2. **lándana**, **ngápana**.

Úloha č. 4.

jedn. č.	mn. č.	
-b	-(a)bys	bø-bys ‘betelové oříšky’, juhuru-bys ‘vejce’
-h	-(a)ruh	ara-ruh ‘cukrové třtiny’
-g	-(a)gas	bai-gas ‘pláty ságové kůry’
-t	-(o)gu	nyba-t ‘4’

$$\left(\begin{array}{|l|} \hline \boxed{\begin{array}{ll} \text{anowip} & 6 \\ \text{wiwis} & 2 \times 6 = 12 \\ \text{araman} & 4 \times 6 = 24 \end{array}} \\ \hline \end{array} \right) + \left(\begin{array}{|l|} \hline \boxed{\begin{array}{ll} \text{atu-} & 1 \\ \text{bi-} & 2 \\ 2 + 1_{\text{jedn. č.}} & 3 \\ 2 + 1_{\text{mn. č.}} + 1_{\text{jedn. č.}} & 4 \\ 2 + 1_{\text{mn. č.}} + 2 & 5 \end{array}} \\ \hline \end{array} \right) \times \left\{ \begin{array}{l} \text{baig(as)} \\ \text{bøb(ys)} \\ (\text{nybat}) 4 + \left\{ \begin{array}{|l|} \hline \boxed{\begin{array}{ll} \text{atu-} & 1 \\ \text{bi-} & 2 \\ 2 + 1_{\text{jedn. č.}} & 3 \end{array}} \right\} \times \left\{ \begin{array}{l} \text{ara(ru)h} \\ \text{juhurub(ys)} \end{array} \right. \end{array} \right.$$

- (a) (6, 9, 11): 4 = **nybat**, 8 = **biogu nybat**, $k \times 4$ ($3 \leq k$) = k -t/**gu nybat**.
- (b) 12. **biabys atub bøbys** — 3 betelové oříšky
13. **atub juhurub** — 1 vejce
14. **nybat atuh araruh** — 5 cukrových třtin
15. **biagas atugas biagas baigas** — 5 plátů ságové kůry
16. **wiwis baigas** — 12 plátů ságové kůry
- (c) 17. 4 betelové oříšky — **biabys atubys atub bøbys**
18. 11 vajec — **biogu nybat biabys atub juhurubys**
19. 20 vajec — **biogu atugu biogu juhurubys**
20. 25 plátů ságové kůry — **araman atug baigas**

Úloha č. 5.

Yefre me N: ‘Jmenuji se N’

ne ...: ‘a ...’

Yefre me R N: ‘Můj/Má R se jmenuje N’

-nom: mn. č.

Termíny pro příbuzenství muže:

ena ‘matka; matčina sestra’

agya ‘otec; otcův bratr’

nua ‘sourozenec; syn/dcera otcova bratra (strýčenec/strýčena); syn/dcera matčiny sestry’

ba ‘syn/dcera; bratrův/-ova syn/dcera’

sewaa ‘otcova sestra’

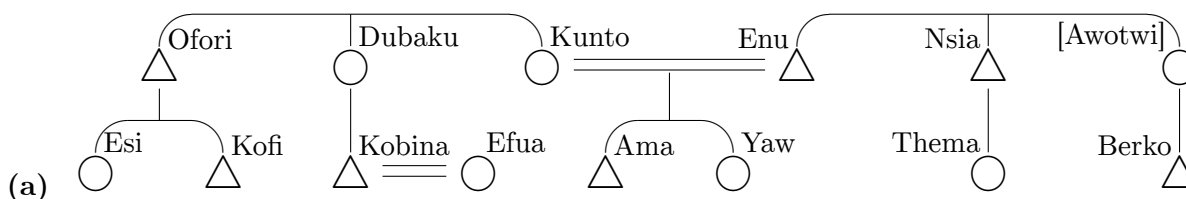
sewaaba ‘syn/dcera otcovy sestry’

wɔfa ‘matčin bratr (ujec)’

wɔfaba ‘syn/dcera matčina bratra (ujčen/ujčena)’

wɔfaase ‘sestřin(a) syn/dcera’

yere ‘žena (manželka)’

- (b) 1. **Yefre me Yaw. Yefre me enanom Dubaku ne Kunto. Yefre me agyanom Nsia ne Enu. Yefre me nuanom Thema ne Ama ne Kobina. Yefre me sewaa Awotwi. Yefre me wɔfa Ofori. Yefre me wɔfabanom Esi ne Kofi. Yefre me sewaaba Berko.**
2. **Yefre me Ofori. Yefre me banom Kofi ne Esi. Yefre me wɔfaasenom Yaw ne Ama ne Kobina. Yefre me nuanom Kunto ne Dubako.**